

Sapszon Ferenc: laudáció Sebestyénné Farkas Ilona karnagy zenepedagógiai díja alkalmából

Sebestyénné Farkas Ilona „MONA NÉNI”

„Aki belül lángol, az másokat is gyújtani tud!”

A hazai zenepedagógia ikonikus alakja, Kodály Zoltán tanítványa, a legendás tanár, népzeneész, kórusvezető: Sebestyénné Farkas Ilona, vagy ahogyan mindenki ismeri: MONA NÉNI.

A Kettős-Körös melletti kis faluban, Köröstarcsán született, szülei falusi néptanítók voltak. Osztatlan iskola, egyetlen tanteremmel, nagy kályhával, mellette a tanítói lakással. Ha édesanyjának el kellett mennie valahová, őt bízta meg a helyettesítéssel, ő volt olyankor a „kis tanító”. Osztálytársai mondták is neki később: –Te tudod, hogy féltünk tőled?

Innen került a Gulyás György alapította legendás Békés-Tarhosi Énekiskolába. A Békés-Tarhosi Énekiskola (1946–1954) az ország első bentlakásos énekiskolája, mely a zeneoktatást elsőként valósította meg a Kodály-módszer szerint. Diákjai és oktatói számára egész életre szóló útravalót és útmutatást adott és nemcsak zenei téren. Gulyás György e szavakkal nyitotta meg az iskolát: „Itt embereket akarunk nevelni, hűséges embereket, akik mindazt, amit itt kapnak, továbbadják mindazoknak, akiknek szüksége van rá.”

Mona néni (akkor még Ilona) a legelső, leghősiesebb években volt énekiskolás (1947–1953). De erről hallgassuk őt:

„Mi voltunk az első diákok. Wenckheim-kastély, negyvenholdas park, méteres hó! Nem volt villany, csak kandalló, petróleumlámpa, vaságy, szalmazsákok. És mégis. Életemben olyan boldog nem voltam, mint ott! Esténként a tűz megvilágította az arcokat, és énekeltünk. Nehezen éltünk, sokszor csak köményleves jutott, mégis, az a gárda mindenütt megállta a helyét, akár zenész lett, akár valami más. Amikor a Zenepavilon épült, magunk toltuk a csilléket az építőanyaggal, és másnap nem mondhattuk az iskolában, hogy bocsánat, nem volt időnk készülni. A parkban húzódott egy nagy mélyedés, a Nagy Gödör, így hívtuk. Micsoda balladaesteket rendeztünk ott! Igazi lóval, a bokrok mögé bújtatott kórossal! Gyönyörű idők voltak!”

De honnan a „Mona” név?

Történt, hogy egy dolgozatára olyan szép, kalligrafikus írással kanyarította rá a nevét, ahogy azt édesapjától látta.

A tanárnő nem tudta kiolvasni, és méltatlankodott: micsoda macskakaparás! Ez nem Ilona, hanem Mona! Ettől kezdve ráragadt a „Mona” név.

A tarhosi évek, a „tarhosi szellem” meghatározó volt számára és mindazok számára, akik részesei lehettek. Csak néhány név közülük: Püski Sándor, Szokolay Sándor és Bozay Attila Kossuth-díjas zeneszerzők, valamint Mező Imre. Hangszeresek: Tarjáni Ferenc világhírű kürtművész, Mező László, Mező Márta, Gyermán István, Cseszka Edit, Béres Károly

(Ceglédi Zeneiskolai igazgató), Csukás István Kossuth-díjas író és költő, Bartalus Ilona, Monoki Lajos, Rozgonyi Éva és még sorolhatnám...

A Zenepavilont Kodály avatta. Kíváncsi volt az énekiskolásokra, ezért 2 nappal előbb érkezett Tarhosra, hogy szolfézsból levizsgáztassa a növendékeket. Mona hibátlan dolgozatára saját kezűleg írta rá a tíz pontot. Felfigyelt tehetségére és később nemcsak szakmailag, hanem emberileg is folyamatosan támogatta őt.

1953-ban lett Mona néni Kodály népzene szakos tanítványa a Zeneakadémián. Ez volt a másik meghatározó időszak életében. A tanszakon 5-en voltak: Olsvay Imre, Sárosi Bálint, Tóth Margit, Vikár László és a legfiatalabb: Farkas Ilona. 2-3 hetente vidékre jártak gyűjteni. Kodály személyre szóló, konkrét feladatokat adott mindenkinek.

Kodály nyugdíjba vonulásakor megígértette vele, hogy tanítani fog. Nem ragad le a papírmunkánál, hanem a gyermekekkel foglalkozik. Mona néni megígérte.

1958-ban vette át zeneakadémiai diplomáját, majd Kodály tanácsára és javaslatára a zuglói Hunyadi János Ének-zenei Általános Iskolába került. Szenvedéllyel tanított a zene szeretetére, tanítványai rajongtak érte.

A nyolcvanas években – engedve szűkebb szülőházaja hívó szavának – Békés megye zenei életét pezsdítette fel. Kórusokat szervezett, a Békés-tarhosi Zenei Napok alapító-szervezője, és a békéscsabai Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola egyik alapítója és tanára lett.

1991-ben költözött vissza Budapestre, őt általa irányított kórust hagyva maga mögött. Nyugdíjasként azonban azóta is fáradhatatlanul és aktívan végzi missziós munkáját. Iskolai minősítő versenyek, népdalversenyek állandó zsűritagja, a Békés-tarhosi Zenei Napok kórustalálkozójának szakmai irányítója. Tanít a Békés-tarhosi Nyári Akadémián, kórusversenyeket, karvezető továbbképzéseket, kórustalálkozókat szervez, 2006 óta pedig az egykori növendékeiből álló Hunyadi Véndiák Kórus karnagya.

Legnagyobb boldogsága, hogy egykori tanítványai a mai napig ragaszkodnak hozzá, és örömmel mesélik, hogy az ő életükben – noha többségük nem zenész lett – mennyire meghatározóak voltak Mona néni énekórái.

Mona néni három gyermek édesanyja és nyolc fiú unoka büszke nagymamája. Gyemekei közül a legidősebb Sebestyén Márta Kossuth-díjas énekművész. Márta, Zoltán és Csilla természetesen, amikor csak tehetik, énekelnek a Véndiák kórusban.

Számos elismerést kapott (KÓTA-életműdíj; Békés és Zugló díszpolgára; 2015-ben a Magyar Érdemrend Tisztikereszt polgári tagozat kitüntetés). De számára a legnagyobb öröm, ha tanítványai előtt állhat és érzi az ő hálás szeretetüket.

„Addig élek, amíg vezényellek benneteket” – fogadta meghatottan a születésnapján tanítványai által szervezett meglepetés koncertet Mona néni.

Kincset birtokol, és azt bőkezűen osztja mindenkinek. Ezt ígérte Kodálynak. Több mint 60 éve, máig szenvedélyes elkötelezettséggel szolgálja a magyar zeneoktatás ügyét. Generációk köszönhetik neki, hogy megtalálták az éneklés örömét.

Mert:

„Aki belül lángol, az másokat is gyújtani tud!”

Sapszon Ferenc 2020. október 7.